

Govern de les Illes Balears

Conselleria de Serveis Socials i Cooperació
Direcció General de Cooperació

Pla Anual de Cooperació

de les Illes Balears

2016

TAULA DE CONTINGUTS

	Pàg.
1. Principis generals	
1.1. Coordinació, participació i alineament	1
1.1.1. Àmbit autonòmic	2
1.1.2. Àmbit estatal	4
1.1.3. Àmbit internacional	5
1.2. Eficàcia	5
1.3. Transparència	7
2. Línies i objectius estratègics	8
3. Instruments	10
3.1. Cooperació tècnica	10
3.2. Cooperació econòmica	11
3.2.1. Actuacions directes	11
3.2.2. Actuacions a iniciativa de les entitats socials	12
3.3. Educació per al desenvolupament	12
3.3.1. Actuacions directes	12
3.3.2. Actuacions a iniciativa de les entitats socials	15
4. Pressupost previst	16
Annex I. Distribució de la despesa per activitats segons línies estratègiques i objectius estratègics	17

1. Principis generals

Les bases legals de la cooperació al desenvolupament de les Illes Balears es regulen mitjançant la Llei 9/2005, de 21 de juny, de cooperació per al desenvolupament¹. En el capítol II, s'hi estableix que la política de cooperació al desenvolupament de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears s'ha de definir mitjançant el pla director i els plans anuals.

El pla director fixa, per a un període de quatre anys, les línies generals i les directrius bàsiques de la política de cooperació. Els plans anuals són els instruments de programació de l'activitat de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i han de desenvolupar els objectius, les prioritats i els recursos per l'any en vigència.

El Pla Director de la Cooperació per al Desenvolupament de les Illes Balears 2016-2019 es planteja com a objectiu general contribuir a l'eradicació de la pobresa, al progrés humà, econòmic i social, i a la defensa dels drets fonamentals de les persones. Per aconseguir-ho, desplega els principis ordenadors de les polítiques de cooperació derivats de la Llei 9/2005 i posa l'accent en els principis d'alineament, eficàcia, coordinació, transparència i participació. La finalitat comuna a l'aplicació d'aquests principis és la consecució d'una cooperació de més qualitat que millori els procediments de planificació, execució, seguiment i avaluació orientada a resultats de desenvolupament.

L'octubre de 2015, la Direcció General de Cooperació va iniciar un procés participatiu per a l'elaboració del Pla Director de Cooperació 2016-2019 (en endavant, III Pla Director), amb l'objectiu de tenir en compte tots els elements i els aspectes que els agents que treballen en el sector consideren importants. Per aquest motiu, es desenvoluparen diversos espais de reflexió amb el propòsit de recollir les aportacions de les entitats de desenvolupament; aquestes reflexions sobre la situació de la cooperació a la comunitat han servit per traçar les línies del III Pla Director.

1.1. Coordinació, participació i alineament

El III Pla Director marca l'estratègia política de cooperació per al desenvolupament del conjunt de les Illes Balears i vol fer valer els canvis que ha provocat la crisi per convertir-los en oportunitats. A més, advoca per reforçar la coordinació en tots els nivells i en totes les direccions.

La coordinació és un principi rector imprescindible per dur a terme actuacions coherents, atesa la diversitat d'agents que participen en la cooperació al

¹ Butlletí Oficial de les Illes Balears núm. 99, de 30 de juny de 2005.

desenvolupament. A més, la coordinació contribueix a la millora de la qualitat de la cooperació, facilita el treball en xarxa i promou el coneixement mutu entre els agents de les Illes Balears i els dels països socis.

La participació és un principi essencial per tal que les actuacions que es duen a terme tinguin en compte els interessos de les persones i dels agents implicats en els processos de desenvolupament. Aquest fet permet que els processos siguin democràtics, tant pel que fa al disseny de polítiques i estratègies com a les actuacions que es desenvolupin en els diversos àmbits.

L'alineament estableix el compromís dels països donants de basar el seu suport en les estratègies, les institucions i els procediments nacionals de desenvolupament dels països socis.

Aquests principis s'articulen en els àmbits autonòmic, estatal i internacional.

1.1.1. Àmbit autonòmic

Mitjançant els espais institucionals de participació i la multiplicitat d'actors es defineixen els mecanismes de lluita contra la pobresa i millora de les condicions de vida de les poblacions més desfavorides.

La COMISSIÓ DE COORDINACIÓ DELS ENS TERRITORIALS DE LES ILLES BALEARS² és un òrgan d'assistència recíproca entre l'Administració de la Comunitat Autònoma, els consells insulars i els ens locals de les Illes Balears que executen despeses computables com a cooperació per al desenvolupament, en el qual també participen els tres fons insulars de cooperació. Assumeix funcions d'informació i comunicació mútues; de deliberació sobre les actuacions respectives per garantir-ne la coherència i la complementarietat, i de planificació d'accions conjuntes de cooperació i d'educació per al desenvolupament. En les dues sessions ordinàries que tindran lloc l'any 2016 s'abordaran, entre d'altres, temes relacionats amb el desenvolupament de les línies estratègiques del III Pla Director, l'execució d'actuacions conjuntes en el marc dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i les possibles assistències tècniques realitzades per personal de l'Administració local en els països socis. També es valoraran, juntament amb els fons insulars, vies de coordinació en matèria d'educació per al desenvolupament i de suport conjunt a actuacions de cooperació per al desenvolupament.

La COMISSIÓ INTERDEPARTAMENTAL DE COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT³ és l'òrgan de coordinació tècnica de les polítiques de cooperació per al

² Decret 41/2010, de 5 de març, pel qual es regulen la composició i el funcionament de la Comissió Interdepartamental de Cooperació per al Desenvolupament i la Comissió de Coordinació dels Ens Territorials de les Illes Balears (BOIB núm. 41, de 13 de març de 2010).

³ Ídem.

desenvolupament. Les seves funcions consisteixen fonamentalment a garantir la transversalitat de les accions de desenvolupament en l'acció política del Govern de les Illes Balears; participar en el procés de definició, seguiment i avaluació dels documents estratègics, i impulsar accions de cooperació i assistència tècnica des de l'Administració de la CAIB. Es preveuen dues sessions ordinàries per l'any 2016, en les quals es tractaran assumptes relacionats amb la coherència de polítiques entre els diferents departaments del Govern en el marc del III Pla Director, les possibles col·laboracions en el suport a accions de desenvolupament i les assistències tècniques del personal de la CAIB en els països socis.

El CONSELL DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT DE LES ILLES BALEARS⁴ és l'òrgan consultiu i de participació de la iniciativa social en la definició i l'aplicació de les polítiques de cooperació per al desenvolupament del Govern. Aglutina gran part dels agents de cooperació de les Illes Balears, i és l'encarregat de conèixer documents normatius i estratègics i informar-ne. Per iniciativa pròpia o mitjançant els grups de treball, també elabora recomanacions i propostes sobre la política i les actuacions de desenvolupament de la Comunitat Autònoma. Durant l'any 2016 es duran a terme tres sessions ordinàries en què, entre altres assumptes, s'informarà sobre els documents estratègics i els acords sobre coherència de polítiques adoptats en l'àmbit interdepartamental; també es deliberarà sobre les línies generals d'actuació de la Direcció General de Cooperació per l'any en vigència. Així mateix, en el si del Consell de Cooperació es constituïran tres grups de treball que tractaran els temes següents: seguiment i avaluació del Pla Director, educació per al desenvolupament i acció humanitària.

Els FONS INSULARS DE COOPERACIÓ —el Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, el Fons Menorquí de Cooperació i el Fons Pitiús de Cooperació— tenen com a tasca fonamental coordinar i canalitzar les aportacions anuals de l'Administració local i autonòmica, i gestionar aquests recursos mitjançant projectes d'educació per al desenvolupament o de cooperació descentralitzada de caire municipalista. Tot això, amb l'objectiu de contribuir a la promoció de la justícia social i econòmica dels pobles del sud. La Llei de cooperació balear estableix que el Govern ha de dur a terme una política activa de col·laboració amb els consells insulars i els ens locals de les Illes Balears que destinen recursos a la cooperació per al desenvolupament. En especial, ha d'impulsar la participació dels ens locals de les Illes Balears en accions de cooperació per al desenvolupament mitjançant l'aplicació d'instruments com ara els fons insulars de cooperació, que són considerats agents de la cooperació per la mateixa Llei. L'any 2016, el Govern de les Illes Balears donarà suport a la realització d'activitats d'educació per al desenvolupament i sensibilització ciutadana, i a l'execució de projectes de cooperació descentralitzada de caire municipalista.

⁴ Butlletí Oficial de les Illes Balears núm. 176, de 16 de desembre de 2008.

La UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS (UIB), com a centre de formació, coneixement i producció científica, és un agent indispensable a l'hora de sensibilitzar, potenciar la recerca i liderar projectes de cooperació per al desenvolupament i accions de solidaritat entre els membres de la comunitat universitària. L'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat (OCDS) és l'encarregada de gestionar els programes de cooperació i educació per al desenvolupament, així com el programa de voluntariat universitari. El Govern de les Illes Balears i la UIB estableixen acords anuals de col·laboració en matèria de cooperació al desenvolupament. Mitjançant el conveni previst per l'any 2016, es donarà suport al programa de beques perquè l'alumnat de la UIB faci les pràctiques en el marc de la cooperació al desenvolupament; a la realització de cursos dirigits a l'alumnat i als agents de cooperació; al programa de sensibilització i voluntariat universitari; a la realització projectes de cooperació universitària al desenvolupament generats per equips de la UIB, i al Centre de Documentació en Cooperació al Desenvolupament (CD2) com a espai que ofereix serveis de documentació a les persones i institucions que treballen en el camp de la cooperació per al desenvolupament.

1.1.2. Àmbit estatal

En el marc que fixa el Pla Director de la Cooperació Espanyola 2013-2016, la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears participarà en els mecanismes de coordinació que estableix el Ministeri d'Affers Exteriors i de Cooperació:

- La COMISSIÓ INTERTERRITORIAL DE COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT i la CONFERÈNCIA SECTORIAL DE COOPERACIÓ INTERNACIONAL PER AL DESENVOLUPAMENT són òrgans consultius creats per enfortir la coordinació, la concertació i la complementarietat entre les administracions públiques de l'Estat espanyol que duen a terme accions en matèria de cooperació. Al llarg de l'any 2016, la Direcció General de Cooperació assistirà a les sessions que convoquin ambdós òrgans en representació de l'Administració autonòmica de les Illes Balears.
- Aquesta relació de complementarietat també es reflectirà amb l'assistència a les convocatòries de coordinació i diàleg que realitzi l'AGÈNCIA ESPANYOLA DE COOPERACIÓ INTERNACIONAL AL DESENVOLUPAMENT (AECID), com a òrgan estatal vertebrador de la política espanyola de cooperació al desenvolupament.

1.1.3. Àmbit internacional

Durant l'any 2016 es continuarà treballant per millorar la pertinència, la qualitat i l'eficàcia de les actuacions de cooperació que es duen a terme en els països socis. Es

tracta de donar coherència a la política autonòmica de cooperació mitjançant l'alineament, la coordinació i la complementarietat:

- Amb les ADMINISTRACIONS DESCENTRALITZADES DELS PAÏSOS SOCIS i amb la resta d'actors públics i privats. En aquest sentit, les missions de seguiment en el terreny faciliten el desplegament dels instruments legals que articulen la col·laboració, amb l'objectiu de millorar les condicions de vida de la població subjecte.
- Amb les OFICINES TÈCNIQUES DE COOPERACIÓ de l'AECID ubicades en els països socis, en l'àmbit de la coordinació i la complementarietat de les actuacions en el terreny, i de la participació en l'aplicació dels marcs d'associació dirigits a enfortir l'eficàcia i la qualitat de les intervencions.
- Amb els INSTRUMENTS DE COOPERACIÓ EUROPEUS que permetin treballar amb zones prioritàries per a la cooperació balear.
- Amb els AGENTS MULTILATERALS, especialment amb les iniciatives que promouen l'articulació de xarxes territorials de cooperació descentralitzada i actuacions d'acció humanitària.

1.2. Eficàcia

La prioritització cerca optimitzar els recursos disponibles i aportar un valor afegit a la cooperació de les Illes Balears aprofitant l'experiència de treball de tots els agents. Prioritzar, però, no significa excloure; per tant, les prioritats que estableix el III Pla Director pretenen, fonamentalment, enfocar els sectors i les zones d'intervenció per augmentar l'eficàcia de l'ajuda.

Durant l'any 2016, les actuacions de cooperació es duran a terme, de manera preferent, a les ZONES D'INTERVENCIÓ següents:

- **Països prioritaris:** Níger, Burundi, Burkina Faso, Mali, República Democràtica del Congo, Etiòpia, Senegal, Tanzània, Haití, Hondures, Guatemala, Nicaragua, El Salvador, Bolívia, Índia, Marroc, Territoris Palestins Ocupats (i població palestina refugiada a altres països) i República Àrab Sahrauí Democràtica.
- **Països preferents:** Colòmbia, Equador, Perú, República Dominicana i Cuba.
- **Països de la conca mediterrània:** Tunísia, Líbia, Algèria, Jordània i Líban.

No obstant això, també es podran executar projectes a la resta de països receptors d'Ajuda Oficial al Desenvolupament (AOD) del Comitè d'Ajuda al Desenvolupament (CAD) de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), així com els països menys avançats (PMA).

Els SECTORS D'INTERVENCIÓ prioritzats en el III Pla Director es consideren estratègics, tant pel Govern com per la resta d'agents de desenvolupament de les Illes Balears presents en el procés participatiu de disseny del document estratègic. Per tant, l'any 2016 es prioritzarà el suport a les actuacions de cooperació, d'acció humanitària i d'educació per al desenvolupament emmarcades dins els següents sectors d'intervenció.

En cooperació per al desenvolupament s'han fixat cinc línies sectorials estratègiques:

- Dret als serveis socials bàsics (salut, educació, aigua i sanejament).
- Desenvolupament econòmic per a la reducció de la pobresa.
- Apoderament de les dones.
- Protecció i conservació ambientals.
- Suport a la governança democràtica i al poder local.

En acció humanitària s'han fixat tres àmbits d'actuació:

- Reducció de riscos davant desastres.
- Assistència per a la satisfacció de les necessitats bàsiques, urgents i immediates.
- Protecció i garantia dels drets fonamentals lligats a situacions d'emergència o crisis cròniques.

En Educació per al Desenvolupament (EpD) s'han fixat quatre dimensions estratègiques :

- Sensibilització i foment d'una consciència crítica.
- Educació en l'àmbit formal.
- Comunicació per a la transformació social.
- Comerç just i compra pública ètica.

Seguint les directrius que marca la Llei 9/2005 de cooperació per al desenvolupament, el III Pla Director estableix les PRIORITATS TRANSVERSALS que han de determinar el conjunt de les polítiques i les actuacions de desenvolupament de les Illes Balears. Les prioritats que constitueixen el marc transversal i que s'integren en les línies estratègiques i els objectius del Pla són les següents:

- Els drets humans.
- La participació.
- L'equitat de gènere.
- La sostenibilitat ambiental.

La finalitat de l'aplicació dels principis establerts és la consecució d'una cooperació de més qualitat que millori els procediments de planificació, execució, seguiment i avaluació orientada a resultats. Per aquest motiu, amb el doble objectiu de comprovar l'execució de la despesa i de valorar l'impacte sobre la població destinatària, durant l'exercici de 2016 es preveu efectuar un mínim de dues MISSIONS TÈCNIQUES DE SEGUIMENT de projectes finançats pel Govern de les Illes Balears. Aquestes comprovacions en el terreny també garanteixen la transparència respecte de les actuacions finançades amb fons públics autonòmics.

1.3. Transparència

La transparència i la rendició de comptes són mitjans de garantia del control democràtic de les institucions. També faciliten el coneixement de l'acció del Govern i la participació ciutadana en la presa de decisions. L'objectiu de la Direcció General de Cooperació per l'any 2016 és garantir la difusió d'informació i desenvolupar estratègies polítiques per augmentar la transparència cap a la ciutadania. Per aconseguir-ho, es duran a terme les actuacions següents:

- Es dedicaran esforços per mantenir actualitzat el PORTAL DE COOPERACIÓ (<www.cooperant.org>) ubicat dins el web del Govern de les Illes Balears. El portal permet l'accés a documents estratègics i a dades sobre l'AOD, així com d'altres informacions d'interès sobre la política de cooperació.
- Es publicarà la MEMÒRIA ANUAL DE 2015, mitjançant la qual s'informa a la ciutadania sobre la política de cooperació per al desenvolupament i sobre la utilització dels recursos públics dins l'any pressupostari que s'ha tancat.
- Es proporcionaran dades al Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació mitjançant la plataforma INFO@OD, l'eina principal de la cooperació espanyola per a la consulta d'informació relativa a l'AOD, en la qual hi participen tots els actors oficials: ministeris, comunitats autònomes, federacions de municipis i universitats públiques.

2. Línies i objectius estratègics

Per assolir l'objectiu general de contribuir a l'eradicació de la pobresa; al progrés humà, econòmic i social, i a la defensa dels drets fonamentals de les persones, el III

Pla Director defineix cinc línies estratègiques, amb els corresponents objectius estratègics lligats a cada una d'elles. Les activitats associades que es duran a terme durant el període que comprèn aquest Pla anual, així com les àrees responsables d'executar-les i els recursos financers destinats, s'especifiquen a l'annex I.

LE1. Fomentar la participació i l'enfortiment de les capacitats tècniques dels agents de la cooperació balear

OE1.1. Millorar la coordinació entre tots els agents de la cooperació balear i desenvolupar les competències del Consell de Cooperació i de la Comissió de Coordinació dels Ens Territorials de les Illes Balears.

OE1.2. Donar suport a la vertebració de les entitats socials de desenvolupament i a la creació de mecanismes per evitar la desigualtat d'oportunitats entre les entitats de caire local i les que tenen cobertura estatal.

OE1.3. Reforçar les capacitats tècniques dels agents de cooperació mitjançant la formació especialitzada i continuada.

OE1.4. Integrar la cultura d'avaluació entre els agents de cooperació per a la millora contínua mitjançant els aprenentatges generats.

OE1.5. Introduir eines de simplificació administrativa i millora dels processos de la DGC, en la mesura que la normativa ho permeti.

LE2. Promoure la coherència de les polítiques de l'Administració autonòmica

OE2.1. Facilitar la coherència i la complementarietat de les polítiques del Govern de les Illes Balears, mitjançant la Comissió Interdepartamental de Cooperació per al Desenvolupament.

OE2.2. Desenvolupar una estratègia de cooperació tècnica entre l'Administració de la CAIB i les institucions o entitats socials del sud.

OE2.3. Fomentar un pacte polític i social sobre polítiques de cooperació, per assegurar la continuïtat en les estratègies de desenvolupament i l'estabilitat en l'assignació de recursos públics per a l'AOD.

OE2.4. Desenvolupar estratègies polítiques per augmentar la transparència i la rendició de comptes, amb la implicació de les noves tecnologies i els mitjans de comunicació.

OE2.5. Impulsar la compra pública ètica a l'Administració de la CAIB.

LE3. Millorar la contribució de la cooperació balear al desenvolupament humà sostenible

OE3.1. Adoptar una visió a mitjà termini de les intervencions per assolir-ne més impacte, i valorar alhora la trajectòria de treball dels agents de cooperació amb els socis locals.

OE3.2. Donar suport als processos de desenvolupament que promouen les entitats balears perquè formulin projectes de caràcter més integral, amb enfocament de gènere i basat en els drets humans.

OE3.3. Impulsar la cooperació descentralitzada directa amb regions prioritàries, per donar suport als processos de desenvolupament promoguts des dels governs locals i regionals dels països socis.

OE3.4. Establir mecanismes per integrar la prioritització sectorial i geogràfica, així com la incorporació dels enfocaments transversals del Pla en els instruments de cooperació.

LE4. Aprofundir en l'educació per al desenvolupament a les Illes Balears per fomentar una ciutadania amb consciència crítica

OE4.1. Desenvolupar metodologies innovadores de sensibilització ciutadana que estableixin vincles entre les intervencions de cooperació i d'EpD, per facilitar la construcció de pensament crític envers les causes de la pobresa i d'una actitud de vigilància cap al respecte dels drets humans.

OE4.2. Enfortir l'EpD en l'àmbit de l'educació formal, juntament amb la Conselleria d'Educació i Universitat.

OE4.3. Promoure un format adequat i efectiu de comunicació i difusió entre la DGC, les entitats i els mitjans de comunicació.

OE4.4. Consolidar les actuacions de comerç just en diferents àmbits.

LE5. Augmentar l'impacte de l'acció humanitària

OE5.1. Promoure un espai coordinat d'institucions i entitats per donar resposta a situacions d'emergència, per proporcionar ajuts amb caràcter d'urgència a les víctimes de desastres desencadenats per catàstrofes naturals o per conflictes armats civils.

OE5.2. Donar suport a organismes internacionals i entitats de les Illes Balears que treballen per garantir els drets de les poblacions afectades per crisis cròniques.

3. Instruments

La Llei 9/2005, de 21 de juny, de cooperació per al desenvolupament estableix els instruments mitjançant els quals es vertebrava la política de cooperació. Durant el procés participatiu d'elaboració del III Pla Director, els agents varen valorar l'eficàcia dels diferents instruments. Una de les conclusions més destacables que es va extreure d'aquesta reflexió és que s'ha de fer una aposta més decidida per l'educació per al desenvolupament, amb la finalitat de donar suport a les entitats balears en la seva tasca en els àmbits de la sensibilització ciutadana i la formació. Per l'any 2016 es volen impulsar de manera preferent els instruments que es detallen a continuació.

3.1. Cooperació tècnica

La cooperació tècnica comprèn qualsevol modalitat d'assistència adreçada a la formació i la qualificació de recursos humans en el país soci. El nou enfocament recollit en el consens internacional sorgit de la Declaració de París sobre l'Eficàcia de l'Ajuda i en el Programa d'Acció d'Accra, estableix la cooperació tècnica com a àmbit prioritari d'atenció i considera que el desenvolupament de les capacitats ha de ser un procés endogen, fortament liderat pel país soci, i amb un paper de suport del país donant.

L'assistència tècnica és una de les modalitats de la cooperació tècnica, caracteritzada per l'enviament de persones expertes, formadores i voluntàries als països socis. En el marc de la cooperació balear, les assistències tècniques estan destinades a actuacions concretes com a resposta a necessitats detectades des del país soci, mitjançant la transferència de coneixements de personal tècnic de l'Administració autonòmica o local de les Illes Balears.

Per a aquesta modalitat de cooperació tècnica directa, es disposarà de l'Estratègia de Cooperació Tècnica. Durant l'any 2016 es preveu que la Comissió Interdepartamental de Cooperació per al Desenvolupament, com a òrgan de coordinació tècnica que assegura la complementarietat de l'activitat de l'Administració autonòmica en l'àmbit de la cooperació, impulsi assistències tècniques de personal expert, ja sigui mitjançant la cooperació directa, o cap a aquelles administracions públiques amb les quals col·laboren les entitats de les Illes Balears. De manera paral·lela, es continuarà donant suport a les iniciatives de cooperació tècnica presentades per les entitats socials de les Illes Balears amb els seus socis del sud mitjançant les convocatòries públiques de subvencions.

D'altra banda, al llarg de l'any en curs, es promouran accions de cooperació tècnica a països prioritaris per a la cooperació balear, i que formin part del Programa d'Articulació de Xarxes Territorials (ART) del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD), amb l'objectiu de propiciar el desenvolupament territorial integral mitjançant assistències tècniques relacionades amb les necessitats dels actors locals.

3.2 Cooperació econòmica

Aquest instrument comprèn les aportacions econòmiques (en condicions no reemborsables) a projectes i programes d'ajuda per millorar les condicions socioeconòmiques dels països socis.

3.2.1 Actuacions directes

- **Col·laboració amb l'AECID en els àmbits d'ajuda humanitària i d'emergència**

Durant l'any 2016 es continuarà donant suport a actuacions d'emergència i d'ajuda humanitària el marc del conveni amb l'AECID i altres comunitats autònomes, signat l'any 2013 i consistent en una aportació anual de 50.000,00 € durant 3 anys a partir de l'any 2015. El principal objectiu del conveni és coordinar i unificar l'ajut per a actuacions d'acció humanitària per assolir una major eficàcia i impacte.

- **Acord de col·laboració entre el Govern de les Illes Balears i l'Agència de les Nacions Unides per als Refugiats de Palestina a l'Orient Mitjà (UNRWA)**

Al llarg de l'exercici 2016, el Govern de les Illes Balears continuarà donant suport a l'acció de l'UNRWA per enfortir els canals d'assistència a la població refugiada palestina. Davant la situació de pobresa i necessitat en què viu aquesta població, es contribuirà a enfortir les accions que duu a terme l'Agència en diversos sectors a la Franja de Gaza.

- **Acord de col·laboració entre la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació i l'Associació d'Amics i Amigues del Poble Sahrauí de les Illes Balears**

La població sahrauí refugiada als camps de Tindouf (Algèria) continua en una situació d'empobriment i sense poder donar cobertura a les seves necessitats bàsiques. En el marc d'aquest acord, durant l'any 2016 es duran a terme tres programes: "Vacances en Pau", per possibilitar l'estada de dos mesos d'estiu a les Illes Balears de nins i nines sahrauís; recolzament al sistema de salut de la RASD, i sensibilització a les Illes Balears amb la finalitat de promoure la reflexió sobre el conflicte sahrauí entre la ciutadania.

- **Acord de col·laboració entre la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació i l'entitat Escola en Pau**

Programa d'acollida humanitària mitjançant el qual es pretén facilitar la formació acadèmica d'infants i joves sahrauís procedents dels campaments de refugiats de Tindouf, en règim d'acolliment en famílies de les Illes Balears, per tal que puguin millorar el seu dret d'accés a l'educació i la salut.

3.2.2. Actuacions a iniciativa de les entitats socials

- **Convocatòria de subvencions per executar projectes de cooperació per al desenvolupament per l'any 2016**

Dins l'any 2016 es farà pública la convocatòria de subvencions en matèria de cooperació al desenvolupament per a la realització de projectes de cooperació en països del sud per afavorir el desenvolupament econòmic, la reducció de la pobresa i la millora de les condicions de vida.

- **Convocatòria de subvencions per executar projectes d'ajuda humanitària i d'emergència en països en desenvolupament per l'any 2016**

Aquesta convocatòria, que es publicarà al llarg de 2016, s'adreça a pal·liar les crisis d'emergència en els països en desenvolupament, i va dirigida a aquelles poblacions afectades per desastres naturals o conflictes provocats per l'ésser humà, independentment de la regió on es produeixin.

3.3. Educació per al desenvolupament (EpD)

Aquest instrument té com a objectiu primordial la creació d'una consciència social compromesa amb l'eradicació de la pobresa i la lluita contra l'exclusió social, amb la defensa del desenvolupament humà i sostenible i amb la promoció de la ciutadania global.

3.3.1. Actuacions directes

- **Acord de col·laboració amb la Conselleria d'Educació i Universitat**

L'any 2016 es preveu la signatura d'un acord de col·laboració entre la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació i la Conselleria d'Educació i Universitat. Les actuacions principals vinculades a l'Acord són les següents:

- Impulsar i organitzar conjuntament unes jornades d'intercanvi de bones pràctiques en educació per al desenvolupament en centres educatius.
- Iniciar un projecte pilot per incorporar l'educació per al desenvolupament en els centres educatius, a partir del treball d'eixos temàtics, i activitats vinculades al currículum, amb la col·laboració de les ONGD.
- Creació d'un apartat nou a la web <www.cooperant.org> adreçat als centres educatius, on es centralitzi tota la informació i documentació sobre el projecte pilot, i els recursos relacionats amb les temàtiques del projecte.

- **Programa de comerç just**

El comerç just constitueix un mètode eficaç d'EpD i promou la concertació amb els agents interessats a fomentar aquest àmbit de treball. Al mateix temps, facilita la comprensió del funcionament del sistema financer i de comerç internacional, dels hàbits de consum insostenibles i de les desigualtats entre països, i de les fórmules, els principis i les propostes per corregir-les.

Al llarg de l'any 2016, el Govern de les Illes Balears vol continuar donant suport a l'autosostenibilitat de les entitats de comerç just mitjançant les vendes a la població en general i la distribució de productes de comerç just al teixit comercial local. Aquestes actuacions s'articulen en el si del Grup de treball permanent de les entitats de comerç just. També pretén impulsar la venda de productes de comerç just a les administracions públiques de les Illes Balears mitjançant la compra pública ètica, en un exercici de coherència de les polítiques públiques.

- **Pla de formació**

La formació de les persones implicades en la gestió de les actuacions de cooperació al desenvolupament és fonamental per millorar els processos i augmentar la qualitat de les accions. En aquest context la DG de Cooperació pretén dissenyar un pla de formació que s'adapti als suggeriments del personal tècnic i a les demandes dels agents de cooperació de les Illes Balears.

L'any 2016 es preveu un curs-taller sobre la integració dels enfocaments transversals de la cooperació balear en els projectes i un curs sobre educació per al desenvolupament.

- **Portal web <cooperant.org>**

Aquest espai virtual és l'eina d'informació, difusió i projecció del Govern de les Illes Balears en l'àmbit de la cooperació i de l'educació per al desenvolupament, com també un vehicle de comunicació entre totes les persones que hi treballen. Des de l'adreça <www.cooperant.org> es pot accedir a la planificació, a les línies estratègiques d'actuació, als recursos didàctics, al Pla de formació i a un calendari d'activitats solidàries organitzades per entitats i institucions. Durant l'any 2016 es preveu realitzar millores a la Web per tal que sigui més dinàmica i pràctica.

- **Exposicions i conferències sobre les realitats del món**

Les exposicions són una eina de reflexió mitjançant la qual el Govern de les Illes Balears vol contribuir a millorar la comprensió de la ciutadania pel que fa a temes

polítics i socials d'arreu del món, i a abordar-los des d'una vessant constructiva i crítica. Enguany es planteja la realització d'una mostra de les fotografies finalistes del Programa cultural Art Jove 2016.

D'altra banda, mitjançant les conferències, els debats i els col·loquis que es programin a les quatre illes, es vol sensibilitzar la població balear sobre les múltiples realitats socials dels països del sud i els seus esforços per millorar les condicions de vida. Es tracta, principalment, de donar veu a les persones protagonistes perquè puguin comunicar les seves experiències i expressar els reptes que han d'afrontar en el seu dia a dia.

- **Programa cultural Art Jove**

El CERTAMEN DE FOTOGRAFIA COOPERART, convocat anualment per l'Institut Balear de la Joventut i la Direcció General de Cooperació, vol fomentar i potenciar la creativitat en l'àmbit de la cooperació per al desenvolupament amb la intenció de generar nous materials que promoguin conductes i actituds d'interès envers el món de la cooperació. L'objectiu final és sensibilitzar la comunitat artística i la ciutadania en general sobre la realitat social de les poblacions més desfavorides.

El tema del certamen ha de generar actituds i valors de solidaritat amb la promoció de la defensa dels drets humans, la cultura de la pau, el desenvolupament humà sostenible, així com el foment de l'equitat entre homes i dones, l'educació en igualtat, la sostenibilitat mediambiental i la participació democràtica.

D'altra banda, el CERTAMEN DE RELATS BREUS, convocat per l'Institut Balear de la Joventut i la Direcció General de Cooperació, té com a objectiu despertar consciències crítiques i sensibilitzar la ciutadania balear respecte de la solidaritat mitjançant una narració curta basada en principis solidaris.

El tema del certamen per l'any 2016 és "Cròniques des del sud", i es centra en testimonis, en format d'article o de reportatge periodístic, que descriguin una experiència personal o fictícia d'una vivència en clau solidària i altruista que desenvolupen els i les joves en els països del sud.

3.3.2. Actuacions a iniciativa de les entitats socials

- **Convocatòria de subvencions per executar projectes de sensibilització i educació per al desenvolupament per l'any 2016**

Mitjançant aquesta convocatòria la DG de Cooperació vol donar suport als agents d'EpD de les Illes Balears en la tasca d'aconseguir una societat balear més solidària i

justa, conscient de les situacions que viuen les persones dels països en desenvolupament i crítica amb les causes que les provoquen, especialment les lligades als models de desenvolupament dels països del nord.

L'objecte de la convocatòria és la realització de projectes i activitats de sensibilització i educació per al desenvolupament que es duguin a terme a les Illes Balears per impulsar els valors de la solidaritat, la tolerància, l'equitat i la justícia en l'àmbit de la comunitat balear.

- **Convocatòria de subvencions per executar projectes de cooperants per l'any 2016**

El factor humà té una importància fonamental en el desenvolupament, atès que la capacitat i la formació permeten garantir una base social preparada per lluitar contra la pobresa i les injustícies socials. Aquestes subvencions pretenen promoure l'intercanvi d'experiències i la transferència de coneixements i de metodologies de treball entre professionals de les Illes Balears i professionals de països en desenvolupament.

Poden ser objecte de subvenció: les estades formatives a les Illes Balears de professionals de països en desenvolupament; les col·laboracions tècniques de professionals de les Illes Balears a països en desenvolupament, i les estades de joves voluntaris i voluntàries cooperants a països en desenvolupament.

4. Pressupost previst 2016

Cooperació tècnica	14.000,00 €
Estratègia de cooperació tècnica	14.000,00 €
Cooperació econòmica	2.425.000,00 €
Convocatòria de cooperació	1.860.000,00 €
Convocatòria d'emergències	250.000,00 €
Conveni AECID AH i emergències	50.000,00 €
Conveni UNRWA	40.000,00 €
AAPSIB	190.000,00 €
Escola en Pau	35.000,00 €
EpD i sensibilització ciutadana	799.200,00 €
Convocatòria de sensibilització	450.000,00 €
Convocatòria de cooperants	120.000,00 €
Conveni UIB	180.000,00 €
Programa de comerç just	25.000,00 €
Pla de formació	8.000,00 €
Conferències i exposicions	9.000,00 €
Programa Art Jove	6.000,00 €
Pàgina web	1.200,00 €
Suport als agents de cooperació	12.200,00 €
Enfortiment del teixit solidari	12.200,00 €
Aportació als fons insulars de cooperació	600.000,00 €
Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació	300.000,00 €
Fons Menorquí de Cooperació	150.000,00 €
Fons Pitiús de Cooperació	150.000,00 €
Planificació i seguiment	38.600,00 €
Consell de Cooperació	800,00 €
Comissió Ens Territorials	800,00 €
Pla Director 2016-2019	3.000,00 €
Seguiment de projectes	34.000,00 €
Personal i gestió	262.466,00 €
Personal	232.466,00 €
Gestió i funcionament	30.000,00 €
TOTAL	4.151.466,00 €

Annex I: Línies estratègiques – Objectius estratègics - Activitats	Àrea responsable	Recursos (€)
LE1. Fomentar la participació i l'enfortiment de les capacitats tècniques dels agents de la cooperació balear		
OE1.1. Millorar la coordinació entre tots els agents de la cooperació balear i desenvolupar les competències del Consell de Cooperació i de la Comissió de Coordinació dels Ens Territorials de les Illes Balears.		
<i>Activitat 1. Realització de tres sessions ordinàries del Consell de Cooperació.</i>	AT/AJ	800,00 €
<i>Activitat 2. Constitució de tres grups de treball en el si del Consell de Cooperació.</i>	AT	---
<i>Activitat 3. Realització de dues sessions ordinàries de la Comissió de Coordinació dels Ens Territorials.</i>	AT/AJ	800,00 €
<i>Activitat 4. Aportació als fons insulars de cooperació.</i>	AJ/AA	600.000,00 €
OE1.2. Donar suport a la vertebració de les entitats socials de desenvolupament i a la creació de mecanismes per evitar la desigualtat d'oportunitats entre les entitats de caire local i les que tenen cobertura estatal.		
<i>Activitat 1. Inclusió de la modalitat B (subvencions inferiors a 60.000 €) a la convocatòria de cooperació.</i>	AT/AJ/AA	---
<i>Activitat 2. Enfortiment del teixit solidari.</i>	AJ/AA	12.200,00 €
OE1.3. Reforçar les capacitats tècniques dels agents de cooperació mitjançant la formació especialitzada i continuada.		
<i>Activitat 1. Implementació del Pla de formació de la DG de Cooperació.</i>	AT	8.000,00 €
<i>Activitat 2. Formació del personal de la DG de Cooperació en el marc del Pla de formació de l'EBAP.</i>	AT/AJ/AA	---
OE1.4. Integrar la cultura d'avaluació entre els agents de cooperació per a la millora contínua mitjançant els aprenentatges generats.		
<i>Activitat 1. Reunions periòdiques del Grup de treball de seguiment i avaluació del Pla Director.</i>	AT	---
<i>Activitat 2. Acompanyament metodològic en l'elaboració del Pla Director.</i>	AT	3.000,00 €
<i>Activitat 3. Inici de l'elaboració d'un pla d'avaluació.</i>	AT	---
<i>Activitat 2. Realització de missions de seguiment i avaluació de projectes en el terreny.</i>	AT	34.000,00 €
OE1.5. Introduir eines de simplificació administrativa i millora dels processos de la DGC, en la mesura que la normativa ho permeti.		
<i>Activitat 1. Desenvolupament de protocols per agilitzar els procediments administratius.</i>	AT/ AJ/AA	---
<i>Activitat 2. Desenvolupament de normativa per millorar els processos de justificació de les ajudes.</i>	AT/AJ/AA	---
<i>Activitat 3. Millora de la base de dades (Sistema Informatiu de la Cooperació de les Illes Balears).</i>	AT/AA	---

<i>Activitat 4. Seguiment i tancament de projectes subvencionats en les diferents convocatòries.</i>	AT/AJ/AA	---
LE2. Promoure la coherència de les polítiques de l'Administració autonòmica		
OE2.1. Facilitar la coherència i la complementarietat de les polítiques del Govern de les Illes Balears, mitjançant la Comissió Interdepartamental de Cooperació per al Desenvolupament.		
<i>Activitat 1. Realització de dues sessions ordinàries de la Comissió Interdepartamental de Cooperació.</i>	AT/AJ	---
<i>Activitat 2. Realització d'una conferència sobre coherència de polítiques de desenvolupament dirigida a responsables polítics.</i>	Direcció	---
OE2.2. Desenvolupar una estratègia de cooperació tècnica entre l'Administració de la CAIB i les institucions o entitats socials del sud.		
<i>Activitat 1. Implementació de l'Estratègia de cooperació tècnica.</i>	AT/AJ/AA	14.000,00 €
<i>Activitat 2. Acord de col·laboració amb el PNUD.</i>	AT/AJ/AA	---
OE2.3. Fomentar un pacte polític i social sobre polítiques de cooperació, per assegurar la continuïtat en les estratègies de desenvolupament i l'estabilitat en l'assignació de recursos públics per a l'AOD.		
OE2.4. Desenvolupar estratègies polítiques per augmentar la transparència i la rendició de comptes, amb la implicació de les noves tecnologies i els mitjans de comunicació.		
<i>Activitat 1. Actualització del Portal de Cooperació www.cooperant.org.</i>	AT	1.200,00 €
<i>Activitat 2. Elaboració d'una estratègia de comunicació en coordinació amb el Gabinet de Comunicació de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació</i>	AT	---
OE2.5. Impulsar la compra pública ètica a l'Administració de la CAIB.		
<i>Activitat 1. Realització de propostes per promoure la compra pública ètica en el marc de la Comissió Interdepartamental.</i>	AT/AJ	---
LE3. Millorar la contribució de la cooperació balear al desenvolupament humà sostenible		
OE3.1. Adoptar una visió a mitjà termini de les intervencions per assolir-ne més impacte, i valorar alhora la trajectòria de treball dels agents de cooperació amb els socis locals.		
<i>Activitat 1. Inici de l'elaboració de plans regió a diversos països prioritaris.</i>	AT	---
OE3.2. Donar suport als processos de desenvolupament que promouen les entitats balears perquè formulin projectes de caràcter més integral, amb enfocament de gènere i basat en els drets humans.		
<i>Activitat 1. Publicació de la convocatòria de cooperació per al desenvolupament.</i>	AT/AJ/AA	1.860.000,00 €

OE3.3. Impulsar la cooperació descentralitzada directa amb regions prioritàries, per donar suport als processos de desenvolupament promoguts des dels governs locals i regionals dels països socis.		
<i>Activitat 1. Impuls d'accions de col·laboració amb el PNUD en el marc del Programa ART.</i>	AT/AJ	---
<i>Activitat 2. Recerca de vies de cooperació regional en el marc de la Unió Europea.</i>	AT/AJ	---
<i>Activitat 3. Sondeig de col·laboracions amb altres àrees del Govern de les IB per donar suport conjunt a actuacions de cooperació.</i>	AT/AJ	---
OE3.4. Establir mecanismes per integrar la prioritització sectorial i geogràfica, així com la incorporació dels enfocaments transversals del Pla en els instruments de cooperació.		
<i>Activitat 1. Recerca i formació en relació amb la incorporació dels enfocaments transversals en intervencions de desenvolupament.</i>	AT	---
LE4. Aprofundir en l'educació per al desenvolupament a les Illes Balears per fomentar una ciutadania amb consciència crítica		
OE4.1. Desenvolupar metodologies innovadores de sensibilització ciutadana que estableixin vincles entre les intervencions de cooperació i d'EpD, per facilitar la construcció de pensament crític envers les causes de la pobresa i d'una actitud de vigilància cap al respecte dels drets humans.		
<i>Activitat 1. Publicació de la convocatòria d'EpD.</i>	AT/AJ/AA	450.000,00 €
<i>Activitat 2. Publicació de convocatòria de Cooperants.</i>	AT/AJ/AA	120.000,00 €
<i>Activitat 3. Promoció de la sensibilització ciutadana mitjançant conferències i exposicions.</i>	AT	9.000,00 €
<i>Activitat 4. Sensibilització de la població jove en el marc del Programa cultural Art Jove.</i>	AT	6.000,00 €
OE4.2. Enfortir l'EpD en l'àmbit de l'educació formal, juntament amb la Conselleria d'Educació i Universitat.		
<i>Activitat 1. Signatura i desenvolupament del conveni amb la Conselleria d'Educació i Universitat.</i>	AT/AJ/AA	---
<i>Activitat 2. Signatura i desenvolupament del conveni amb la UIB.</i>	AT/AJ/AA	180.000,00 €
OE4.3. Promoure un format adequat i efectiu de comunicació i difusió entre la DGC, les entitats i els mitjans de comunicació.		
<i>Activitat 1. Realització de propostes de difusió en el marc de l'Estratègia de comunicació de la Conselleria.</i>	AT	---
OE4.4. Consolidar les actuacions de comerç just en diferents àmbits.		
<i>Activitat 1. Implementació del Programa de Comerç Just.</i>	AT	25.000,00 €

LE5. Augmentar l'impacte de l'acció humanitària

OE5.1. Promoure un espai coordinat d'institucions i entitats per donar resposta a situacions d'emergència, per proporcionar ajuts amb caràcter d'urgència a les víctimes de desastres desencadenats per catàstrofes naturals o per conflictes armats civils.

<i>Activitat 1. Reunions periòdiques del Grup de treball d'ajuda humanitària i d'emergència del Consell de Cooperació.</i>	AT	---
OE5.2. Donar suport a organismes internacionals i entitats de les Illes Balears que treballen per garantir els drets de les poblacions afectades per crisis cròniques.		
<i>Activitat 1. Publicació de la convocatòria d'ajuda humanitària i d'emergència.</i>	AT/AJ/AA	250.000,00 €
<i>Activitat 2. Acord de col·laboració amb l'AECID i altres comunitats autònomes.</i>	AT/AJ/AA	50.000,00 €
<i>Activitat 3. Acord de col·laboració amb l'UNRWA.</i>	AT/AJ/AA	40.000,00 €
<i>Activitat 4. Acord de col·laboració amb l'AAPSIB.</i>	AT/AJ/AA	190.000,00 €
<i>Activitat 5. Acord de col·laboració amb Escola en Pau.</i>	AT/AJ/AA	35.000,00 €

AT: àrea tècnica

AJ: àrea jurídica

AA: àrea administrativa